

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА:
ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТИ***Анотація*

У статті досліджено існуючі теоретичні аспекти категорії «ефективність», систематизовано основні підходи тлумачення поняття, серед яких виділено: підхід «витрати-результат» та підхід «результат-мета». Автором всесторонньо розкрито зміст методичних підходів та концепцій, покладених в основу оцінювання ефективності діяльності підприємства. Досліджено механізм управління ефективністю функціонування, в складі якого автором виділено: набір показників ефективності, визначення нормативних значень обраної системи показників, процес управління. Особлива увага приділена вибору і методичному обґрунтуванню системи ключових показників ефективності. В статті розкриті можливі моделі вимірювання рівня ефективності господарської діяльності сучасного підприємства та охарактеризована аналітична цінність кожної із них для системи управління. Критичний аналіз тверджень та наукових доробок вчених у сфері оцінки економічної ефективності дозволив автору обґрунтувати застосування кожного із розглянутих аналітичних напрямків у конкретній ситуації. Для поглиблення методичного забезпечення аналізу економічної ефективності обґрунтовано критерії її оцінювання. За результатами проведення досліджень запропоновано поглибити дослідження у сфері практичного застосування оцінювання ефективності з позиції досягнення підприємства встановленої мети, якості отриманого результату.

Ключові слова: ефективність, ефект, «витрати-випуск», «результат-мета», грошові потоки, ключові показники ефективності, критерії ефективності, результативність.

А. Л. Романчук, к.э.н.,

Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

**ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННОГО
ПРЕДПРИЯТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ И МЕТОДИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ***Аннотация*

В статье исследованы существующие теоретические аспекты категории «эффективность», систематизированы основные подходы толкования понятия, среди которых выделены: подход «затраты-результат» и подход «результат-цель». Автором всесторонне раскрыто содержание методических подходов и концепций, положенных в основу оценки эффективности деятельности предприятия. Исследован механизм управления эффективностью функционирования, в составе которого автором выделены три составляющих: набор показателей эффективности, определение нормативных значений выбранной системы показателей, процесс управления. Особое внимание уделено выбору и методическому обоснованию системы ключевых показателей эффективности. В статье раскрыты возможные модели измерения уровня эффективности хозяйственной деятельности современного предприятия и охарактеризована аналитическая ценность для системы управления. Критический анализ научных разработок ученых в области оценки экономической эффективности позволило автору обосновать применение каждого из рассмотренных аналитических направлений в конкретной ситуации. Для углубления методического обеспечения анализа экономической эффективности обоснованы критерии ее оценивания. По результатам проведенных исследований предложено углубить исследования в

области практического применения оценки эффективности с позиции достижения предприятия установленной цели, качества полученного результата.

Ключевые слова: эффективность, эффект, «затраты-выпуск», «результат-цель», денежные потоки, ключевые показатели эффективности, критерии эффективности, результативность.

Постановка проблеми. Економічна ефективність діяльності підприємства є однією із необхідних вимог для його виживання в сучасних умовах жорсткої конкуренції. Тому необхідність уточнення змістової інтерпретації категорії «економічна ефективність» і форм її вияву, поглибленого дослідження факторів, що її визначають, постають важливим науковим завданням. Не менш значущим залишається і практична сторона даного питання, а саме: оцінка ефективності виробничої діяльності, витрат економічних ресурсів, а також конкретні технології та засоби забезпечення ефективного функціонування підприємств.

Важливого значення набувають також проблемні питання вибору інтегрального критерію ефективності діяльності підприємства, на який необхідно орієнтуватися менеджменту для оперативного прийняття господарських рішень і забезпечення при цьому найбільш повного задоволення потреб зацікавлених сторін підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення та оцінки ефективності діяльності підприємства висвітлювалися в роботах багатьох вітчизняних і закордонних вчених-економістів. Необхідно відмітити в зазначеному напрямку роботи В. Г. Андрійчука, Р. В. Андрійчука, П. С. Березівського, О. О. Грицанова, М. Я. Дем'яненко, Ю. П. Сурміна, А. Кудиніва, А. Д. Шеремета, М. Н. Чипуріна та ін. Проте, незважаючи на численні наукові доробки вчених, залишається невизначеним питання щодо єдиного трактування поняття «ефективність діяльності підприємства». У зв'язку із цим виникає потреба у систематизації існуючих підходів щодо оцінювання ефективності функціонування підприємства, яке буде реалізовуватися через осмислення категорії «ефективність».

Мета статті. Метою дослідження є критичний аналіз існуючих визначень категорії «ефективність», оцінка та подальша систематизація напрямків аналізу ефективності функціонування сучасного підприємства для створення цілісного аналітичного забезпечення системи управління.

Виклад основного матеріалу. Ефективність – складна й багатогранна категорія економічної науки. Критерій економічної ефективності покладено в основу матеріально-структурної, системної та функціональної характеристик господарської діяльності підприємства. Як справедливо зазначають А. Д. Шеремет та Р. С. Сайфулін, через категорію ефективності знаходять своє адекватне відображення риси, властиві успішній господарській діяльності, – цілісність та динамічність [14].

Аналіз існуючих трактувань поняття «ефективність» в наукових колах дозволив виділити два основних підходи до його сутнісного розуміння (табл.1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика підходів щодо визначення ефективності

Вид підходу	Підхід: «витрати-результат»	Підхід: «результат-мета»
Зміст поняття «ефективність»	Ефективність розглядається в значенні результативності, тобто відповідає на питання які результати досягнуті і за яку ціну, які і скільки ресурсів було витрачено для досягнення отриманих результатів	Ефективність характеризується з позиції досягнення поставленої мети, наскільки до неї господарюючий суб'єкт наблизився
Критерії підходу	Співвідношення результатів із витратами (необхідними ресурсами)	Відповідність фактичного результату поставленій меті, якість отриманого результату
Представники підходу та їх твердження	К. Макконел, С. Брю вважають, що проблема ефективності виробництва охоплює систему «витрати-випуск»; ефективність характеризує зв'язок між кількістю одиниць одержаних ресурсів, які використовуються в процесі виробництва та отриманою в результаті кількістю певного потрібного продукту [7]	П. Друкер вважає результативність наслідком певних процесів, виконання функцій, завдань, досягнення цілей, а ефективність – наслідком правильності таких дій. Проте як перше, так і друге є однаково важливими [5]
	М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі стверджують, що ефективність є співвідношенням між обсягом виробництва продукції і необхідними ресурсами, тобто визначається як внутрішній параметр функціонування підприємства, віддзеркалюючи ефективність використання ресурсів [8]	А. Д. Виварець, Л. В. Дістаргефт зауважують, що ефективність будь-якого процесу, будь-якого виду діяльності характеризує ступінь досягнення поставленої мети [1]
	Х. Лібенштайн стверджує про зовнішнє походження «ефективності» і вважає ефективним те підприємство, яке виробляє (реалізує) за наявних ресурсів і найкращою технологією максимально можливий обсяг продукції [16]	Е Долан трактує «ефективність» як вибір правильних цілей, на яких фокусується вся енергія підприємства [3]
	Т. С. Хачатуров визначав категорію «ефективність» як відношення економічного або соціального ефекту до потрібних для його досягнення витрат [12]	

Порівняння цих підходів дозволяє стверджувати, що підхід до розгляду «ефективності» з позиції досягнення мети не суперечить підходу розгляду «ефективності» в значенні результативності, він має більш складний характер, що особливо важко кількісно виміряти та оцінити.. На сьогодні не існує аргументованої методики вимірювання якості отриманого результату і відповідності встановленій меті. На практиці оцінка ефективності діяльності підприємства базується на вимірюванні результативності з точки

зору здійснених витрат або спожитих ресурсів для досягнення отриманих результатів.

Тому, базуючись на підході «витрати-результат», спробуємо методично обґрунтувати порядок оцінки ефективності діяльності всього підприємства та його структурних підрозділів (сфер відповідальності).

Універсальність поняття «ефективність» під час аналізу усіх сфер діяльності підприємства дає підстави для створення різноманітних за своїми методологічними підходами систем показників економічної ефективності, а також критеріїв її визначення.

Для систематизації та формування єдиних методичних підходів щодо вибору системи показників оцінки ефективності, повернемося до існуючих тверджень вітчизняних та зарубіжних науковців.

Група економістів, серед яких А. Шеремет, Р. Сайфулін, Є. Негашев, М. Чепурін, наголошують на тому, що ефективність завжди мусить визначатися у зіставленні вироблених та використаних ресурсів [13; 14].

Подібної думки К. Макконелл та С. Брю, які зазначають, що економічна ефективність охоплює проблему «витрати-випуск», характеризуючи зв'язок між кількістю обмежених ресурсів виробництва та отриманим у його процесі кількісно вимірювальним результатом – продуктом [7].

Прихильниками витратного підходу в побудові показників ефективності є М. Н. Чепурін та О. О. Кисельова, як стверджують, що ефективність господарської діяльності загалом визначається як спроможність певної кількості та якості господарських витрат забезпечити певний результат відповідно до мети господарської діяльності [13].

Механізм оцінки результатів діяльності підприємства складається з трьох елементів (рис. 1): 1) набір показників або ключових показників ефективності; 2) спосіб визначення нормативних та цільових значень ключових показників ефективності; 3) процес управління – постановка завдань, планування роботи та аналіз результатів.

Ключові показники ефективності – обмежений набір основних параметрів, які використовуються керівництвом для відстежування і діагностики результатів діяльності підприємства та наступного прийняття на їх основі управлінських рішень. Ці показники повинні відображати всю найважливішу інформацію для управління господарською діяльністю. Звичайно, для підприємств різних галузей і типів у різний час та за неоднакових умов показники ефективності будуть відрізнятись.

А. Шеремет та Р. Сайфулін наголошують, що ефективність господарської діяльності визначається одним з двох способів, які відображають результативність роботи підприємства щодо розміру авансованих ресурсів (ресурсні показники) або розміру їх споживання (витрат) (витратні показники

ефективності) у процесі здійснення господарської діяльності. Перші формують систему ресурсних показників ефективності, другі – систему витратних показників ефективності господарської діяльності [14].

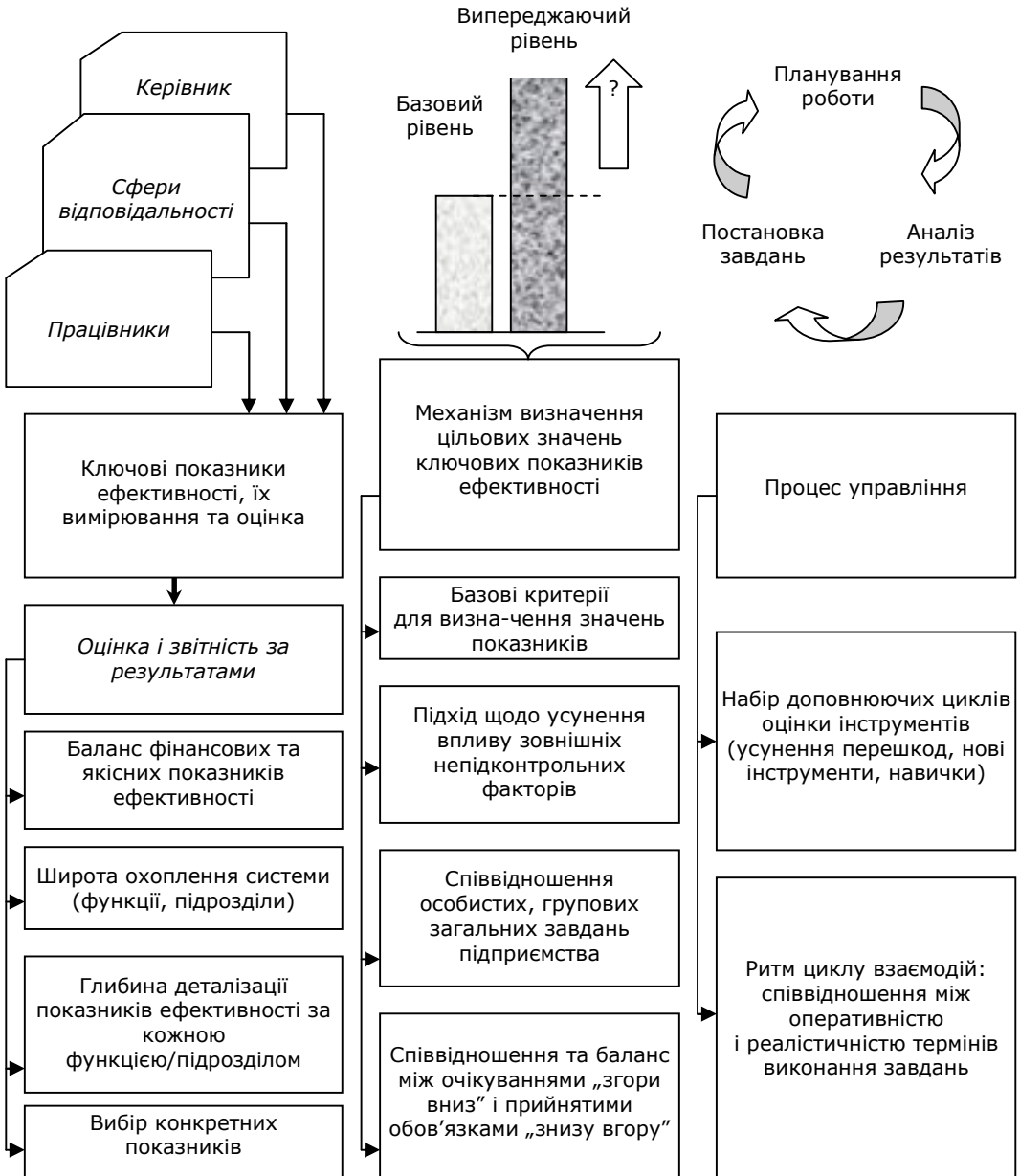

Рис. 1. Елементи системи управління ефективності діяльності підприємства

На думку О. Кудинова, для проведення оцінювання економічної ефективності слід скористатись та побудувати 3 моделі (рис. 2):

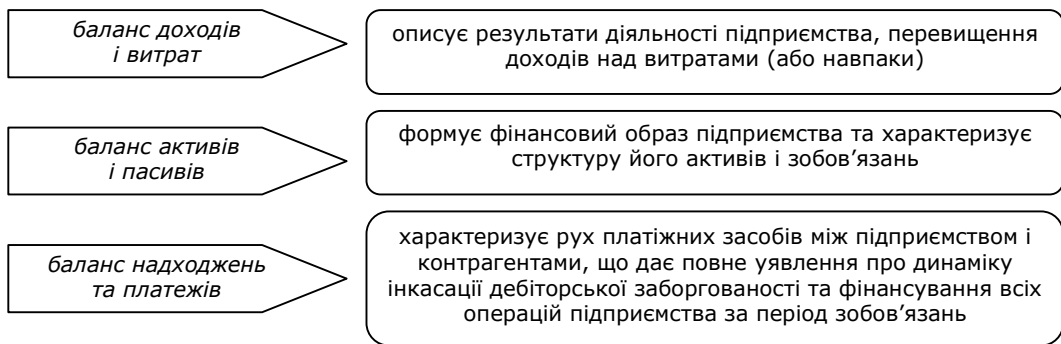

Рис. 2. Моделі оцінювання економічної ефективності

У своїй сукупності ці моделі створюють фінансову модель підприємства. Зіставлення протилежних елементів кожного балансу дає змогу певною мірою оцінити раціональність та ефективність функціонування підприємства [6].

На нашу думку, така методика дозволяє візуально зобразити всі отримані результати діяльності (продукт, дохід, грошовий потік) та понесені витрати (спожиті ресурси, здійснені платежі тощо). Однак відсутнє їх відносне зіставлення, а оцінювання ефективності буде носити суб'єктивний характер. Ці моделі можуть бути також побудовані за даними всього підприємства, оскільки побудова в розрізі окремих структурних підрозділів (сфер відповідальності) ускладнюється важкістю (або ж неможливістю) розподілу складових балансів.

З вищезазначеного доходимо до висновку, що показник ефективності розраховується як співвідношення ефекту (приріст корисного результату) і витрат, що забезпечили цей приріст. Під час обчислення показника економічної ефективності важливе значення має критерій її оцінювання – визначна ознака, що характеризує якісну сутність економічного процесу, на основі якого визначається ступінь ефективності реалізації підприємством своїх головних функцій з обслуговування потреб ринку.

Фандель Гюнтер, досліджуючи функції виробництва та витрат, визначив основні критерії ефективності, зокрема:

а) виробництво ефективне, якщо за даних витрат факторів досягається максимальна кількість продукту і при цьому фактори не витрачаються даремно. Цей критерій базується на постулаті технічної максимізації;

б) виробництво вважається ефективним, якщо задана кількість продукту виготовляється за мінімальних витрат факторів виробництва і при цьому жодна одиниця продукту не губиться. В основу такого припущення покладено постулат технічного мінімалізму [10, с. 74-75].

Тобто сутність «ефективності» орієнтована на збільшення випуску та водночас скорочення витрат. Тому, поєднуючи ці критерії, слід вважати виробництво ефективним, якщо не має іншого виробництва, в якому

виготовляється така ж або більша кількість продуктів з меншими чи такими ж витратами факторів.

Але, незважаючи на все вищезазначене, з упевненістю можна стверджувати: економічна наука досі не має єдиного показника економічної ефективності через виняткову специфічність та універсальність його змісту.

У цьому контексті, на наш погляд, найбільш доцільно керуватися методологічним положенням, яке пропонує В. Й. Шиян: «Слід враховувати, що наявність узагальненого показника не виключає можливостей використання системи показників ефективності» [15].

Суть показника економічної ефективності розкривається через співвідношення між результатами виробництва і витраченими ресурсами. Є три варіанти такого співвідношення:

- 1) результати і ресурси, виражені у вартісній формі;
- 2) результати, виражені у натуральній, а ресурси – у вартісній формах;
- 3) результати, виражені у вартісній, а ресурси – у натуральній формах.

Вважаємо обґрунтованою точку зору науковців, які стверджують, що не можна абсолютизувати жоден з показників, які застосовують для оцінювання ефективності. Кожний з них має певне змістове навантаження, тому може використовуватись за різним цільовим призначенням. Так, валова продукція характеризує ефективність з боку створення споживної вартості, валовий дохід оцінює ефективність щодо єдності двох сторін процесу виробництва – споживання та накопичення, прибуток – ефективність виробництва з позиції інтересів господарств, як виробника споживної вартості.

В основу вибору основних показників покладено такі принципи: 1) зв'язок показників ефективності з факторами, які утворюють вартість підприємства; 2) зрозумілість та простота системи показників; 3) адаптація основних показників ефективності до умов та завдань кожного підрозділу; 4) інтеграція показників в усі управлінські процеси.

За словами П. Ф. Друкера, аналіз показників ефективності (продуктивності) факторів виробництва має переваги та недоліки. Перевагою є здатність показати, на що слід звернути увагу і подати сигнал, коли вживати заходів, а недоліком вважає неспроможність встановити, чому цей товар (послуга) не збільшує вартість та підказати, що слід змінити [4].

Аналіз різних наукових джерел з питань методики оцінки ефективності діяльності підприємства виявив цілу низку різноманітних методів, серед яких найбільш поширеними є методи порівняння, методи угруповань, методи математичної статистики, матричний метод, ранговий метод, рейтинговий метод, методи експертних оцінок, метод нечіткої логіки (табл. 2).

Як стверджують науковці, вибір конкретного методу повинен відповідати таким критеріям: інтерпретація результатів, виявлення слабких сторін,

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ

різноманітність показників, кількість аналітиків, витрати часу, фінансові витрати, рівень об'єктивності, доступність використання, оперативність застосування, поширеність застосування, доступність програмного продукту, достовірність результатів [5; 12]. Серед перелічених методів найбільше відповідає даним критеріям метод нечіткої логіки, оскільки він дозволяє: а) однозначно інтерпретувати рівень ефективності діяльності підприємства; б) використати в оцінці різноманітні показники, які відображають результативність діяльності за різними аспектами; в) отримати достовірний результат оцінювання; г) має об'єктивний характер; д) не потребує великих витрат фінансових та людських ресурсів; ж) може бути використаним для будь-якого підприємства, незалежно від його спеціалізації.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика методів оцінки ефективності діяльності підприємства

№ з/п	Назва методу	Зміст	Недоліки та переваги
1	2	3	4
1.	Методи порівняння	Ці методи спрямовані на вивчення всієї сукупності показників і дозволяють дати характеристику рівня ефективності управління діяльністю підприємства безпосередньо за виявленими відхиленнями фактичних значень від базових	Недоліком є неоднозначна інтерпретація рівня ефективності управління діяльністю у разі одночасного поліпшення кінцевих результатів за одними показниками і погіршення за іншими
2.	Метод угруповань	Передбачає виділення серед сукупності досліджуваних підприємств однорідних груп за будь-якими загальними ознаками. Розподіл сукупності підприємств може бути здійснено за рівнем досягнення результатів, за ступенем виконання плану або дотримання норм. Отримані при цьому оцінки містять в собі характеристики окремих підприємств як типових представників всієї групи, а також характеристики їх положення як в межах своєї групи, так і серед підприємств, що вивчаються	Перевага – дозволяє здійснити рейтингову оцінку ефективності діяльності підприємства.
3.	Методи рейтингової оцінки	До даної групи належать: метод створення рейтингу за допомогою низки показників, метод кластерного аналізу, балансовий метод	Недолік – необхідність застосовувати для рейтингової оцінки показників однакової спрямованості, що є не завжди можливим
4.	Методи математичної статистики	Дозволяють побудувати модель, в якій відображено залежність одного показника від сукупності інших, що його визначають.	Недолік – використовуються лише при наявності функціональної залежності між показниками. Застосування цих методів ускладнюється великою кількістю необхідної початкової інформації і неможливістю встановлення взаємозв'язків між всіма показниками
5.	Матричний метод	Дає узагальнюючу оцінку ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства. Він орієнтований перш за все на оцінювання фінансового результату.	Переваги – є достатньо універсальним інструментом для оперативного проведення в комп'ютерному режимі укрупнених розрахунків за оцінкою ефективності діяльності підприємства та його структурних підрозділів Недолік – застосовується лише для оцінювання ефективності

Продовження табл. 2

1	2	3	4
			виробничої і фінансової діяльності і не може бути використаним при оцінюванні ефективності управління кадровою, маркетинговою діяльністю, які характеризуються показниками, що мають якісний характер
6.	Ранговий метод	Оснoву методики представляє нормативна система показників, яка упорядковує показники шляхом привласнення їм відповідних закономірностей співвідношень темпів їх зростання. Чим вище має бути темп зростання одного показника відносно темпів зростання інших, тим вище його ранг	Недоліки: а) не дозволяє однозначно оцінити рівень ефективності управління діяльністю; б) не завжди є можливість побудувати таку систему показників через те, що економічні закономірності зростання ефективності в умовах нестабільності та невизначеності зовнішнього середовища здійснюються не завжди.
7.	Методи експертних оцінок	Система нейромережних обчислень. Нейронні мережі є новою і дуже перспективною обчислювальною технологією, що дає нові підходи стосовно дослідження динамічних завдань в галузі управління діяльністю	Перевага – можливість використання великої кількості початкової інформації. Недоліки: непрозорість та відсутність пояснень отриманих результатів; необхідна велика кількість даних для побудови адекватної нелінійної залежності
		Діагностичні експертні системи призначено для вивчення причин, що викликали незадовільний стан підприємства.	Переваги: дозволяють моделювати механізм мислення людини для вирішення завдань у відповідній предметній галузі; мають чітке кількісне вираження Недолік – виникає необхідність оцінювання інформації, яка не має формалізованої оцінки
8.	Метод нечіткої логіки експерта	Дозволяє здійснити оцінювання ефективності діяльності підприємства з урахуванням не лише кількісної, але й якісної інформації.	Дозволяє усунути недоліки методів оцінювання ефективності діяльності, які ґрунтуються на обчисленні та оцінюванні фінансових показників

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, поняття «ефективність» – це багатогранна економічна категорія, яку варто розглядати з точки зору досягнення поставленої мети. Оскільки це більш широко розкриває зміст ефективності, аніж просто результативність діяльності, має складніший характер. Критеріями цього підходу є відповідність фактичного результату поставленій меті та характеристика якості отриманого результату.

Стосовно показників ефективності, то вважаємо, що не можна абсолютизувати жоден з показників ефективності. Кожний з них має певне змістове навантаження, тому може використовуватись за різним цільовим призначенням. При виборі системи ключових показників ефективності кожне підприємство повинно самостійно визначати критерії та інформаційні вимоги до них. Серед системи методів оцінки ефективності, із врахуванням встановлених критеріїв, запропоновано використовувати метод нечіткої логіки.

Практична цінність оцінки ефективності діяльності для системи управління сучасного підприємства тільки посилює потребу в подальших наукових дослідженнях даного напрямку.

Список використаних джерел:

1. Выварец А. Д. Эффективность производства: теория, методология и методика оценки / А. Д. Выварец, Л. В. Дистергефт // Экономическая эффективность: теория, методология, практика : сб. научн. стат. – Екатеринбург : Изд-во «УГТУ», 2000. – С. 323.
2. Грицанов А. А. Новейший философский словарь / А. А. Грицанов. – Мн.: Изд. В. М. Скакун, 1998. – 896 с.
3. Долан Дж. Экономикс : англо-русский словарь-справочник / Дж. Долан. – М. : Лазурь, 2004. – 544 с.
4. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / П. Ф. Друкер. – М. : Вильямс, 2000. – 272 с.
5. Друкер П. Эффективное управление / П. Друкер ; пер. с англ. М. Котельниковой. – М. : Астрель, 2004. – 284 с.
6. Кудинов А. Прогнозирование финансового состояния и результатов деятельности промышленных и торговых предприятий [Электронный ресурс] / А. Кудинов. – Режим доступа : http://www.iteam.ru/publications/finances/section_30/article_1275/.
7. Макконнелл К. Р. Экономикс. Принципы, проблемы и политика : В 2 т. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю ; Т. 2. – М. : Республика, 1992. – 400 с.
8. Мескон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Маскон. – М. : Дело, 1998. – 704 с.
9. Сурмин Ю. П. Теория систем і системний аналіз / Ю. П. Сурмин. – К.: МАУП, 2003. – 368 с.
10. Фандель Г. Теория виробництва і витрат / Гунтер Фандель. – К. : Таксон, 2000. – 520 с.
11. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга / Д. Хан. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 800 с.
12. Хачатуров Т. С. Эффективность капитальных вложений / Т. С. Хачатуров. – М. : Экономика, 1998. – С. 22.
13. Чепурин М. Н. Курс экономической теории / М. Н. Чепурин, Е. А. Киселева. – Киров : АСА, 2009. – 848 с.
14. Шеремет А. Д. Система показателей деловой активности и эффективности деятельности предприятия [Электронный ресурс] / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин, Е. В. Негнашев. – Режим доступа : http://www.business-plan.nm.ru/bp/stat_main.htm.
15. Шиян В. И. Некоторые методологические и методические вопросы определения обобщающего показателя эффективности сельскохозяйственного производства / В. И. Шиян // Научная организация производства, труда и управления на сельскохозяйственных предприятиях. – Т. 226. – ХСХИ им. В. В. Докучаева. – Х., 1997. – С. 13-20.
16. Leibenstein, H. (1966). Allocative Efficiency and X-Efficiency. The American Economic Review, no. 56, pp. 392-415.

Alla Romanchuk, Candidate of Economic Sciences,
Chernivtsi Trade and Economics Institute of KNTEU, Chernivtsi

**EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF THE MODERN ENTERPRISE:
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS**

Annotation

The article examines the theoretical aspects of the category of «efficiency», systematized basic approaches essential to the interpretation of the concepts, among which there are highlighted: the approach of «input-output» and the approach of «result-goal». The author thoroughly shows the contents of methodological approaches and concepts that form the basis of an assessment of efficiency of activity of enterprise. The mechanism of management efficiency is identified. Special attention is paid to the selection and methodological substantiation of the system of key performance indicators.

The article reveals a possible model for measuring the level of efficiency of the economic activities of modern enterprises and analytical activity for management system is characterized. A critical analysis of the claims and research scientists in the field of economic evaluation has allowed the author to justify the use of each of the analytical directions in a particular situation. To deepen the methodological support of the analysis of economic efficiency criteria of its estimation are explained. As the results of the research it is proposed to deepen the research in the field of practical application of assessing the effectiveness from the perspective of the company's achievements of set goals, quality of the result.

Keywords: efficiency, effect of, «input-output», «result-goal», cash flows, key performance indicators, performance criteria, performance.

References:

1. Vyvarec, A.D., Distergeft, L.V. (2000). Production efficiency: theory, methodology and methods of evaluation. *Jekonomicheskaja jeffektivnost': teorija, metodologija, praktika [Economic efficiency: theory, methodology, practice]*, vol.1, pp. 323 (in Russ).
2. Gricanov, A.A. (1998). *Novejšij filozofskij slovar'* [The latest philosophical dictionary]. Minsk, 896 p. (in Russ).
3. Dolan, Dzh. (2004). *Jekonomiks: anglo-russkij slovar'-spravochnik* [Economics: English-Russian dictionary]. Lazur', Moskva, 544 p. (in Russ).
4. Druker, P.F. (2000). *Zadachi menedzhmenta v XXI veke* [The tasks of management in the XXI century]. Vil'jams, Moskva, 272 p. (in Russ).
5. Druker, P.F. (2004). *Jefferktivnoe upravlenie* [Effective management]. Astrel', Moskva, 284 p. (in Russ).
6. Kudinov, A. (2011). Forecasting of financial condition and results of operations of industrial and commercial enterprises. Available at: http://www.iteam.ru/publications/finances/section_30/article_1275/ (in Russ).
7. Makkonnel, K.R., Brju, S.L. (1992). *Jekonomiks. Principy, problemy i politika* [Economics. Principles, problems and policies]. Respublika, Moskva, 400 p. (in Russ).
8. Meskon, M.H. (1998). *Osnovi menedzhmentu* [Fundamentals of management]. Delo, Moskva, 704 p. (in Russ).
9. Surmyn, Yu.P. (2003). *Teoriia system y systemnyj analiz* [Systems theory and systems analysis]. MAUP, Kyiv, 368 p. (in Ukr.).
10. Fandel, H. (2000). *Teoriia vyrobnyctva i vytrat* [Theory of production and cost]. Takson, Kyiv, 520 p. (in Ukr.).
11. Han, D. (2004). *Planirovanie i kontrol': koncepcija kontrollinga* [Planning and control: the concept of controlling]. Finansy i statistika, Moskva, 800 p. (in Russ).
12. Hachaturov, T.S. (1998). *Jefferktivnost' kapital'nyh vlozhenij* [The effectiveness of capital investments]. Jekonomika, Moskva, 22 p. (in Russ).
13. Chepurin, M.N., Kiseleva, E.A. (2009). *Kurs jekonomicheskoy teorii* [The rate of economic theory]. ASA, Kirov, 848 p. (in Russ).
14. Sheremet, A.D., Sajfulin, R.S., Negnashev, E.V. (2010). The system of indicators of business activity and efficiency of the enterprise activity. Available at: http://www.business-plan.nm.ru/bp/stat_main.htm. (in Russ).
15. Shijan, V.I. (1997). Some methodological and methodical issues of definition summary measure of the efficiency of agricultural production. *Nauchnaja organizacija proizvodstva, truda i upravlenija na sel'skohozjajstvennyh predpriyatijah [Scientific organization of production, labor and management in agricultural enterprises]*, vol. 226, pp. 13-20 (in Russ).
16. Leibenstein, H. (1996). Allocative Efficiency and X-Efficiency. *The American Economic Review*, vol. 56., pp. 392-415.

